

آتش توپخانه

(با تأکید بر توپخانه در دفاع مقدس)

مؤلف:

سرهنگ بازنشسته هیبت‌اله اسدی

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد، دانشگاه جنگ

ارتش جمهوری اسلامی ایران

بهار ۱۳۹۴

سر شناسه : اسدی، هیبت اله، ۱۳۲۳
 عنوان و نام پدید آور : آتش توپخانه : با تاکید بر توپخانه دفاع مقدس
 مشخصات نشر : تهران، ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا،
 انتشارات دافوس، ۱۳۹۳
 مشخصات ظاهری : ۴۳۹ ص : مصور، جدول، نمودار
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۲۳-۸۷-۰
 وضعیت فهرست نویسی: فیبای مختصر
 یادداشت : مواضعنامه
 شناسه افزوده : ایران، ارتش، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۴۸۳۹۱

عنوان: آتش توپخانه

مؤلف: هیبت اله اسدی

ویراستار: توحید نوروزی اصفهانی

صفحه آرای: توحید نوروزی اصفهانی

طرح روی جلد: علیرضا قانع

ناظر چاپ: حسین مومنی فرد

ناشر: انتشارات دافوس آجا

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

تعداد صفحه: ۴۳۹

تاریخ نشر: بهار ۱۳۹۴

چاپ اول

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه دانشگاه فرماندهی و ستاد

قیمت: ۲۲/۰۰۰ تومان

نشانی: تهران، میدان پاسستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس

تلفن: ۶۶۴۱۴۱۹۱ - ۰۲۱

فهرست

صفحه	عناوین
۸	معرفی نویسنده
۹	پیشگفتار
۱۱	بخش یکم: سیر تکامل توپخانه در جهان
۱۲	پرتابه های (موشک) اولیه
۱۳	توپ های اولیه و کاربرد آنان
۲۹	بخش دوم: سیر تکامل توپخانه در ایران
۴۱	مشخصات توپخانه های ایران قبل از سال ۱۲۰۰ شمسی
۴۲	پیشرفت نسبی توپخانه
۴۳	برخی از توپ های دوران قاجار
۴۴	توپخانه بعد از سال ۱۳۰۰ شمسی
۵۷	دانش توپخانه
۸۵	بخش سوم: عملکرد توپخانه در دفاع مقدس
۸۵	استعداد توپخانه نزاجا در شروع جنگ بر حسب گردانی
۸۶	خلاصه گسترش یگان های توپخانه
۸۷	گسترش توپخانه در جبهه شمال غرب
۸۸	پشتیبانی یگان های توپخانه از عملیات های شمال غرب
۸۸	پشتیبانی یگان های توپخانه از عملیات نامنظم لشکر ۶۴
۸۹	پشتیبانی یگان های توپخانه از عملیات منظم لشکر ۶۴
۹۰	توپخانه در عملیات والفجر ۴
۱۰۰	گسترش اولیه یگان های توپخانه ل ۸۱ زرهی
۱۰۰	عملکرد توپخانه در جبهه غرب ۸۱
۱۰۱	گسترش تدریجی یگان های توپخانه در جبهه غرب
۱۰۴	توپخانه در پشتیبانی از عملیات های جبهه غرب
۱۱۵	عملکرد توپخانه در جبهه جنوب
۱۵۶	توپخانه در عملیات طریق القدس
۱۶۸	توپخانه در عملیات فتح المبین
۱۸۸	توپخانه در عملیات بیت المقدس
۲۰۵	توپخانه در عملیات رمضان
۲۳۹	توپخانه در عملیات والفجر ۸
۲۷۶	عملکرد توپخانه در عملیات کربلای ۵

۲۹۷	بخش چهارم: توپخانه پدافند هوایی برد کوتاه نزاجا.....
۲۹۷	تعاریف
۲۹۹	پیشینه
۳۰۱	انواع جنگ افزارهای پدافند هوایی نزاجا
۳۱۲	توپخانه پدافند هوایی در دفاع مقدس
۳۲۰	توپخانه پدافند هوایی در والفجر ۴
۳۳۶	تدارک مهمات توپخانه پدافند هوایی نزاجا
۳۳۷	بخش پنجم: مهمات و تدارک آن در دفاع مقدس
۳۳۷	انواع مهمات
۳۴۰	مشخصات گلوله های جنگ افزارهای توپخانه موجود
۳۴۰	آمار مهمات در تاریخ های گفته شده
۳۴۱	بار مینا انواع جنگ افزارهای توپخانه
۳۴۴	روز آماد و ذخیره عملیاتی
۳۴۵	تدارک مهمات در دفاع مقدس
۳۵۵	بخش ششم: توپخانه سپاه پاسداران
۳۵۵	کلیات
۳۵۵	روند شکل گیری توپخانه سپاه
۳۶۲	عملیاتی شدن توپخانه سپاه پاسداران
۳۶۶	آموزش توپخانه سپاه پاسداران
۳۶۹	بخش هفتم: ترکیب توپخانه ارتش عراق
۳۶۹	سازمان یگان های توپخانه
۳۷۱	تاریخ تشکیل یگان های توپخانه در ارتش عراق
۳۷۱	استعداد یگان های توپخانه عراق در شروع جنگ
۳۷۲	استعداد و گسترش عمومی یگان های توپخانه عراق
۳۷۳	مقایسه یگان های خودی و دشمن
۳۷۳	مشخصات جنگ افزارهای توپخانه ارتش عراق
۳۷۳	آموزش
۳۷۴	متفرقه
۳۷۴	فرماندهی یگان های توپخانه
۳۷۴	استعداد توپخانه ارتش عراق در مقاطع مختلف زمانی
۳۷۵	یگان های موشکی زمین به هوا
۳۷۷	بخش هشتم: توپخانه نزاجا در پایان دفاع مقدس
۳۷۷	آخرین وضعیت گردان های توپخانه نزاجا در پایان جنگ
۳۷۸	استعداد یگان های توپخانه در شروع جنگ (بر حسب لوله)

۳۷۹	 استعداد یگان های توپخانه در پایان جنگ (بر حسب لوله)
۳۷۹	 جنگ افزارهای توپخانه اضافه شده در طول جنگ
۳۸۶	 جدول مشخصات توپ های موجود در نیروهای مسلح
۳۸۷	 تصاویر برخی از جنگ افزارهای توپخانه
۳۹۳	 بخش نهم: جنگ شهرها (موشک باران)
۳۹۳	 مقدمه
۳۹۴	 حملات موشکی دشمن در سال های دفاع مقدس
۳۹۴	 حملات موشکی دشمن به شهرهای ایران
۳۹۵	 حملات موشکی بازدارنده (مقابله به مثل) ایران
۳۹۶	 مشخصات موشک های ایران
۳۹۶	 مشخصات موشک های عراق
۳۹۶	 اهداف
۳۹۷	 برخی از موشک های ساخت صنایع دفاع ایران
۳۹۹	 بخش دهم: ارزیابی عملکرد توپخانه
۳۹۹	 نتایج تاریخی از سیر توپخانه در جهان و ایران
۴۰۳	 ارزیابی عملکرد توپخانه در پشتیبانی از عملیات نامنظم
۴۰۹	 ارزیابی عملکرد توپخانه در پشتیبانی از عملیات های دفاع مقدس
۴۱۱	 توپخانه در مرحله تثبیت متجاوز
۴۲۰	 توپخانه در مرحله بیرون راندن دشمن
۴۲۵	 توپخانه در تعقیب متجاوز
۴۲۷	 ارزیابی توپخانه در پشتیبانی از عملیات های پدافندی
۴۳۲	 ارزیابی عملکرد توپخانه پدافند هوایی
۴۳۶	 اصطلاحات
۴۳۷	 منابع
۴۳۹	 توپخانه در کلام دیگر
۴۴۱	 سایر تالیفات نویسنده

آتش توپخانه

جنگ بدون توپخانه کشمکش‌ی عامیانه بیش نیست^۱

پیشگفتار:

وقتی جهان هستی حیات خود را شروع کرد جنگ و ستیز نیز آغاز گردید. نخستین آن جنگ قابیل و هابیل بود، این جنگ ثابت کرد که پیروزی همیشه در کام کسی نهفته است که قویتر باشد و در این میان سلاح و تاکتیک نیز نقش بسزائی داشت، همان طور که کلاغ به عنوان آموزش به قابیل آموخت که چگونه هابیل را بکشد و آنرا در خاک کند، از این پس روح خلاقیت و ابتکار به سراغ انسان آمد تا نسبت به تخریب یکدیگر و اعمال نفوذ اقدام نمایند.

با توجه به اجتناب‌ناپذیری جنگ، برای برتری در جنگ‌ها هر روز ابزار و سلاح جدیدی از شمشیر و گرز و عمود گرفته تا تیر و کمان و هدف قراردادن یکدیگر از راه دور در اقصی نقاط جهان پدیدار شد، در این میان آتش نیز به خدمت انسان درآمد که سرآغاز پیدایش توپخانه نیز از همین جا آغاز گردید.

قبل از پرداختن به تاریخچه توپخانه باید متذکر شد که عصر ما، عصر اندیشه‌هاست، عصر اندیشه صحیح و تفکر منظم و ما در دورانی زندگی می‌کنیم که چرخ‌های تکنولوژی و پیشرفت صنعتی در مسیر تحول به سرعت در حرکت است و این دگرگونی‌ها در ماشین جنگی کشورها اثرات شگرفی را ایجاد کرده است.

این جهان به جایی رسیده است که تنها تماشای مسیر تحولات و پیشرفت‌ها برای قوی ماندن و زنده ماندن کافی نیست، باید به نحوی جایی را در این ماشین نندرو و غول آسا برای خود پیدا کرد و در طول این سفر دور و دراز بر منابع قدرت دست یافت. ایستادن و تماشا کردن و یا هر گونه کوتاهی و انحراف از مسیر، جا ماندن از کاروان را در پی دارد، که تلاش‌های بعدی احتمالاً ما را فقط به خاکستر بجا مانده از کاروان هدایت کند.

در جهان امروز با توجه به مرزبندی‌های جغرافیائی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و همچنین تعارض‌های متعدد در این زمینه‌ها، ایجاد یک ارتش مقتدر و کارآمد از

^۱ John-c-taylor نویسنده آمریکایی متولد ۱۸۹۳م

ضروریات امنیت و پیشرفت برای هر کشوری محسوب می گردد. از آنجا که یک ارتش کارآمد و منسجم بدون توجه به نیازهای ساختاری و آموزشی و علمی و مراقبت‌های مادی و روانی کارکنان یگان‌های مختلف نظامی مقدور نمی‌باشد، از این رو لازم است با تلفیق و ترکیب فناوری عصر جدید و هماهنگی و همکاری در بالا بردن کیفیت عملکرد یگان‌های نظامی در انجام این مأموریت خطیر که عبارت از حفظ امنیت برای کشور و دفاع از مرز و بوم در مقابل تهاجمات خارجی است، هر چه بیشتر تعمیق ورزید و در بالا بردن میزان کارائی یگان‌های آتش در پشتیبانی از یگان‌های مانوری مشکلات موجود را با داشتن تجربه هشت سال دفاع مقدس مورد مطالعه دقیق قرار داده و با برطرف نمودن آن‌ها زمینه را در جهت افزایش قدرت و توان نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران تا حد مطلوب ارتقاء بخشید.

از آنجایی که مأموریت توپخانه، اجرای تیرباخط سیر منحنی برای تخریب مواضع، تجهیزات و تاسیسات و نابودی نفرات مجتمع دشمن با دامنه عملیاتی به مراتب گسترده‌تری نسبت به سلاح‌های انفرادی است و با اختلاف بسیار، مرگبارترین و مؤثرترین سلاح در جنگ‌های متعارف زمینی است (تا جایی که امثالین در سال ۱۹۴۴م (۱۳۲۲ش) توپخانه را خدای جنگ تعریف کرده است)، به عنوان یکی از عوامل مهم تشکیل دهنده قدرت رزمی شناخته شده است و برتری قدرت آتش در مهادن برد به وسیله توپخانه بدست می‌آید، از این رو:

توسعه توپخانه برای کسب برتری در میدان رزم باید در برنامه‌ریزی‌های نظامی مورد ملاحظه جدی قرارگیرد.

آدرس الکترونیکی: heibat.asadi@yahoo.com

۰۹۱۲۴۳۹۷۱۸۵

تلفن همراه:

هیبیت اله اسدی